

**KARADENİZ ARAŞTIRMALARI
ENSTİTÜSÜ VE
ARAŞTIRMA-UYGULAMA
MERKEZLERİ**

ÇALIŞTAYI -

2 ARALIK 2019

**KARADENİZ ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ VE
ARAŞTIRMA-UYGULAMA MERKEZLERİ ÇALIŞTAYI - I**

(2 Aralık 2019)

SONUÇ BİLDİRGESİ

Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü ve Karadeniz Araştırma-Uygulama Merkezleri Çalıştayı I etkinliğine Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü, Artvin Çoruh Üniversitesi Kafkasya ve Çevresi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Giresun Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırma-Uygulama ve Karadeniz Kültür, Uygulama ve Araştırma Merkezleri, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Karadeniz ve Orta Asya Ülkeleri Araştırma Merkezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Karadeniz Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi, Sakarya Üniversitesi Kafkas Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, T.C. Hitit Üniversitesi Karadeniz Arkeolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi, Trabzon Üniversitesi Karadeniz Kültür ve Tarihi Uygulama Araştırma Merkezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Balkan ve Karadeniz Araştırmaları Merkezi ile Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi iştirak etmişlerdir.

Çalıştayın açılışını yapan Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Mehmet Okur, Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü'nün şimdiye kadar gerçekleştirdiği çalışmalar hakkında kısa bir bilgilendirmeden sonra çalıştayın toplanma amacına değindi. Araştırma enstitüleri ile araştırma-uygulama merkezlerinin temel amacının üst düzey bilimsel araştırmalar, projeler ve yayımlar yapmak, yerel ve ulusal düzeydeki karar verici mercilere veriler sunmak olduğuna işaret eden Okur, birçok enstitü ve araştırma-uygulama merkezinin bütçe imkânlarından yoksun olmaları ve akademik-idarî kadro yetersizliği nedeniyle bahsedilen temel amaçları yerine getirmede yetersiz kaldığını ifade etti. Okur, buna rağmen ilgili enstitü ve araştırma - uygulama merkezlerinin çok sayıda bilimsel faaliyet gerçekleştirdiğine de dikkat çekti. Mehmet Okur, enstitü ve araştırma - uygulama merkezlerinin ortak bir platform şeklinde işbirliğine gidildiği takdirde başta ekonomik zorluklar olmak üzere birçok sorunun en aza indirilebileceği gibi mevcut faaliyetlere ilaveten çeşitli alanlarda ortak projeler yapılabileceği, akademik faaliyetler gerçekleştirilebileceği ve diğer kurum veya kuruluşlara destek olunabileceği üzerinde durdu.

Açılıшта söz alan katılımcılar enstitü ve araştırma - uygulama merkezlerinin karşılaştıkları güçlükler ve bu güçlükleri aşabilmek için yapılması gerekenlere dair birtakım öneriler sunup bu bağlamda ortak bir platform oluşturulmasının elzem olduğu konusunda mutabık kaldılar. Daha sonra Karadeniz Bölgesi'ndeki tarihî sit alanlarının tespitinden bölgesel güvenlik sorunlarına, tarihî olaylardan yakın dönem uluslararası ilişkilere, ulaşımdan ticarete, kültürden mimariye, arkeolojiden modern şehircilik ve kalkınma alanlarına kadar bölgeyi ilgilendiren konuların yer aldığı gündem maddelerinin görüşülmesine geçildi.

Gündem Maddeleri

* Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü ve Araştırma-Uygulama Merkezleri Arasında İşbirliği Yapılabilecek Konuların Tespiti

Çalıştaya katılan kurumların paydaş olmasının gerekliliği konusunda mutabık olunduğuna dair görüşler belirtildikten sonra, enstitü ve araştırma-uygulama merkezlerinin bağlı bulunduğu rektörlüklerin izni dâhilinde paydaş olunması dile getirilmiştir. Yine bu bağlamda paydaş olunacak konuların belirlenmesinin gerekliliğine değinilerek gündem maddelerinin bu ekseninde görüşülmesinin daha uygun olacağına karar verilmiştir.

Oluşturulan gündem maddeleri, her bir gündem maddesine dair alınan kararlar ve mutabık kalınan görüşler aşağıda belirtilmiştir:

1- Karadeniz Bölgesi'nin Tarihi Sit Alanlarının Belirlenmesi

Karadeniz Bölgesi'nde çeşitli kurumların desteği ile sit alanlarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yapıldığına fakat istatistikî bilgilere göre özellikle Doğu Karadeniz bölümünde bu alandaki faaliyetlerin yetersiz olduğuna dikkat çekilmiştir. Bu sebeple Karadeniz Bölgesi'nde sit alanlarının belirlenmesinin bölgenin tarih, kültür, turizm vb. alanlara katkıda bulunacağından hareketle bu alanda yapılacak çalışmalara, özellikle Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ve İl Kültür Müdürlükleri'nin çalışmalarına üniversitelerin de katılması gerektiği gündeme getirilmiştir. Yine tarihi sit alanlarına dair istatistikî bilgilerin farkındalık yaratmada etkili olduğuna dikkat çekilmiş, bu tür verilerin rapor şeklinde yayımlanmasının yerinde olacağı görüşü kabul edilmiştir.

Karadeniz Bölgesi'ndeki sit alanlarına dair şimdiye kadar yapılan çalışmalara dair ortak bir rapor yayımlanabileceği, bu hususta Hitit Üniversitesi Karadeniz Arkeolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi'nin bilimsel öncülüğünde yapılacak çalışmaya Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü ve merkezler olarak destek olunacağı belirtilmiştir. Daha kapsamlı çalışmalar için ise İl Kültür Müdürlükleri ile iletişime geçilerek destek istenmesi görüşünde mutabakata varılmıştır.

2- Karadeniz Havzası Temelinde Ortak Yayın, Rapor, vb Etkinlik Yapılması

Bölgeyi ilgilendiren konular tespit edilerek ortak yayın, bilimsel ve kamuoyunu bilgilendirici etkinlikler yapılması uygun görülmüştür.

3- Yapılacak Ortak Etkinliklerin Karadeniz Bölgesi'nin Tarihi Sürecinde Yaşanan Başlıca Olaylara Göre Planlanması

Gerçekleştirilecek etkinliklerin Karadeniz Bölgesi'nde veya bölgenin herhangi bir yerleşiminde cereyan eden olay tarihine denk getirilmesinin yerinde olacağı, böylece o tarihin anlamı toplumsal hafızanın oluşumuna katkıda bulunacağı üzerinde durulmuş, her ilin önemli olaylarının paydaşların katkısıyla kronolojik bir takvim şeklinde belirlenmesine karar verilmiştir.

4- Karadeniz Bölgesi'nin Kültürel Birikimin ve Değerlerinin Tanıtılması (Folklor, Mimari, Şahıs vb.)

Karadeniz Bölgesi'nin ortak kültürel değerleri (yemek, şahıs, folklor, mimari vb.) ile ilgili olarak çeşitli konularda yapılmış olan örnek çalışmaların (yemek kültürü, balıkçılık vb) her il için ayrı ayrı yapılmasının yerinde olacağı kararlaştırılmıştır. Ayrıca Karadeniz'de yaşayan sanatçı, zanaatkar ve entelektüeller, kemençe kültürü ile kaybolan insan hazineleri (sanatçı, zanaatçı, bilgin, usta, ev eşyaları, değirmen, yöresel aletler, kıyafetler vb), fındık ve çay kültürü, dinî ritüeller, kahvehane kültürü, muskacılık, göç eden Karadenizlilerin korunan ve kaybolan değerleri ve eko-turizm gibi konularda kitaplar yayımlaması, sözlü tarih çalışmaları yapılması, sempozyumlar ve paneller düzenlenmesi üzerinde durulmuştur.

Belirtilen bu faaliyetlerin farklı bilim alanlarına mensup araştırmacıların öncülüğü ve yol göstericiliği ile daha kolay gerçekleştirilebileceği görüşü dile getirilmiştir.

5- Karadeniz İlleri Şehircilik ve Kalkınma Çalışmalarına Bilimsel Destek Verilmesi

Her merkez kendi bölgesinde şehircilik alanında çalışma yapan akademisyenlerle irtibata ve işbirliğine geçerek tarihsel kültürü ve çevreyi koruyan bir kentleşmeye katkı sağlanmasının önemine değinilmiş, Bu konuda ilgililere ve yetkililere danışmanlık yapılabileceği görüşü kabul edilmiştir.

6- Karadeniz'e Kıyısı Olan Ülkelerle İşbirliği İmkân ve Konularının Araştırılması

Karadeniz'i çevreleyen ülkeler başta olmak üzere Kafkas ve Balkan coğrafyasında yer alan ülkelerde bulunan kurum ve kuruluşlarla işbirliği imkânlarının araştırılmasına karar verilmiş, sağlanabilecek işbirliğinin yaratacağı imkânlara ve faydalara değinilmiştir. Bu konuda öncelikle merkezi Romanya'da bulunan *Karadeniz Üniversiteler Birliği* ve merkezi Bişkek'te olan *Kafkas Üniversiteler Birliği* gibi birimlerle iletişime geçilebileceği görüşü dile getirilmiştir.

7- Tarih, Dil, Folklor, Edebiyat, Turizm, Güvenlik, Uluslararası İlişkiler, Çevre vb. Konularda Ortak Projeler Yapılması

Belirtilen alanlarda ya da daha spesifik konularda ortak projeler ve faaliyetler yapılabileceği belirtilmiştir.

8- Karadeniz Bölgesi'ndeki STK'larla İşbirliği İmkânlarının Araştırılması

Yukarıda belirtilen alanlarda ve konularda yapılacak çalışmalar için Karadeniz Bölgesi'ndeki STK ile işbirliği imkânlarının araştırılması uygun görülmüştür.

9- Etkinlik ve Faaliyetler İçin Kaynak Temini Konusunda Görüş Alışverişi

Bilimsel etkinlik ve faaliyetler için üniversiteler ve STK'ların yanında DOKAP, valilikler, il ve ilçe belediyeleri ile Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi ve TÜBİTAK gibi kurumlardan destek sağlanabileceği görüşü dile getirilmiştir.

10- Karadeniz Bölgesinin Güvenlik Sorunları

Bölgede başta Pontus Meselesi temelindeki iddia ve faaliyetlere karşı sempozyum, panel ve konferans vb. etkinliklere devam edilmesinin yerinde olacağı, bu konuda Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü, yine aynı üniversitenin Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü ile Trabzon Üniversitesi'nin ilgili bölümlerinin şimdiye kadar edindiği tecrübe ve birikiminden faydalanabileceği üzerinde durulmuştur. Ayrıca Karadeniz Bölgesi'ne yönelik sıkça gündeme getirilen Pontusçu girişimlere karşı birlikte hareket etmenin yaratacağı güce vurgu yapılmış, oluşturulacak ortak platformun bu hususta önemli rol oynayabileceği ifade edilmiştir.

11- Karadeniz'de Göç

Karadeniz Bölgesi, özellikle Orta ve Doğu kısmı son iki yüz yıldır gerek dışardan içeriğe gerekse içeriden dışarıya göçlerin yaşandığı ve bu gelişme ile beraber sosyo-kültürel yapının değişime-dönüşüme uğradığı bir coğrafya olduğu hatırlatılarak, tarihin ve günümüzün en önemli sorunlarından biri olan göçün bölge üzerinde yarattığı etkiler tüm yönleriyle ele alınmasına, bu konuda bilimsel yayınlar yapılmasına ve etkinlikler düzenlenmesine karar verilmiştir.

12- Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü ve Araştırma-Uygulama Merkezleri İçin Ortak Bir Platform Oluşturulması

Bütün bu faaliyetlerin yapılması için ortak bir platform oluşturulmasına, bu hususta hukukî sürecin araştırılmasına ve başlatılmasına karar verilmiştir. Böyle bir oluşum gerçekleştiği takdirde Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü ve Araştırma-Uygulama Merkezleri arasında 6 aylık veya yıllık dönüşümlü başkanlık ve sekretarya oluşturulması uygun görülmüştür. Böylece platform çatısı altında bir araya gelen ve sınırlı imkânları bulunan merkezler de aktif hale gelebilecek yerel idarelerle ve yurtdışındaki paydaşlarla işbirliğinde etkin olabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca böyle bir oluşuma Rusya Federasyonu, Ukrayna, Romanya, Bulgaristan, Gürcistan ve Azerbaycan gibi ülkelerin katılımıyla o ülkelerin bilim çevrelerine ve kamuoylarına ulaşılacağı, sivil bir inisiyatif oluşturulabileceğine dikkat çekilmiştir.

13- Gündeme Dair Diğer Konular ve Öneriler

Çalıştayda kurulmasına karar verilen platformun oluşturulabilmesi için gerekli hukuki sürecin hemen araştırılmasına, platforma ait bir logonun tasarımına, bundan sonraki sürece dair takviminin belirlenmesine ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü'nün tüm bu sürece dair çalışmaya katılan araştırma - uygulama merkezlerini bilgilendirmesine karar verilmiştir.

ÇALIŞTAY KATILIMCI LİSTESİ

Artvin Çoruh Üniversitesi Kafkasya ve Çevresi Uygulama ve Araştırma Merkezi:

Doç. Dr. Bayram Arif Köse

Doç. Dr. Ömer Subaşı

Giresun Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırma ve Uygulama Merkezi:

Dr. Öğr. Üyesi Abbas Karaağaçlı

Giresun Üniversitesi Karadeniz Kültür, Uygulama ve Araştırma Merkezi:

Dr. Öğr. Üyesi Hayrettin Karadeniz

Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü:

Prof. Dr. Mehmet Okur

Doç. Dr. Bahadır Güneş

Dr. Öğr. Üyesi Volkan Aksoy

Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Köksal

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel Küçükler

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Karadeniz ve Orta Asya Ülkeleri Araştırma Merkezi:

Dr. Gökten Huriye Doğangün

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Karadeniz Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi:

Doç. Dr. Ali Güveloğlu

Dr. Öğr. Üyesi Eyüp Kul

Sakarya Üniversitesi Kafkas Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi:

Prof. Dr. Ümit Ekin

T.C. Hitit Üniversitesi Karadeniz Arkeolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi:

Doç. Dr. Esra Keskin

Trabzon Üniversitesi Karadeniz Kültür ve Tarihi Uygulama Araştırma Merkezi:

Prof. Dr. Rahmi Çiçek

Doç. Dr. Ayşegül Şeyihoğlu

Yıldız Teknik Üniversitesi Balkan ve Karadeniz Araştırmaları Merkezi:

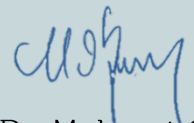
Prof. Dr. Mehmet Hacısalihoğlu

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi:

Prof. Dr. Gökhan Dökmen

Prof. Dr. Özcan Sezer

Dr. Öğr. Üyesi Zafer Öztürk

Prof. Dr. Mehmet OKUR
Çalıştay Düzenleme Kurulu Başkanı

KARADENİZ ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ ve
ARAŞTIRMA-UYGULAMA MERKEZLERİ ÇALIŞTAYI – II
(26 Mayıs 2021)

SONUÇ BİLDİRGESİ

İkincisini düzenlediğimiz *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü ve Karadeniz Araştırma-Uygulama Merkezleri Çalıştayı* etkinliğine;

Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü,

Artvin Çoruh Üniversitesi Kafkasya ve Çevresi Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Giresun Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırma – Uygulama Merkezi,

Giresun Üniversitesi Karadeniz Kültür, Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bölgesel Kalkınma ve Stratejik Araştırmalar Uyg. ve Arş. Merkezi,

Ordu Üniversitesi Fındık Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Karadeniz ve Orta Asya Ülkeleri Araştırma Merkezi,

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Karadeniz Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Çay ve Çay Ürünleri Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Sakarya Üniversitesi Kafkas Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Trabzon Üniversitesi Karadeniz Kültür ve Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi,

Yıldız Teknik Üniversitesi Balkan ve Karadeniz Araştırmaları Merkezi

katılmışlardır.

Çalıştayın açılış konuşmasını yapan Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hamdullah Çuvalcı, böylesine önemli bir etkinliğe katılmaktan ve değerli meslektaşlarımızla tanışmaktan büyük memnuniyet duyduğunu ifade etti. Prof. Dr. Çuvalcı, üniversitelerin akademik araştırmaların yapıldığı yerler olması açısından topluma yön verecek faaliyetlere öncülük etmesi, hazırladığı raporların uygulanmaya konulması için STK'lara ve resmî kurumlara sunması ve bir yol haritası çizmesi gerektiğinden bahsederek Karadeniz Araştırmaları Enstitüsüne ve Karadeniz Araştırma ve Uygulama Merkezlerine bu hususta önemli görevler düştüğüne dikkat çekti. Karadeniz Araştırmaları Enstitüsünün bu açıdan önemli çalışmalar yürüttüğünü vurgulayan Çuvalcı, Rektörlük olarak bu rapor ve çalışmaların diğer kurumlarla paylaşıldığını ifade etti. Karadeniz'deki paydaşların, örneğin valiliklerin de sürece katılması ile yoğun çalışmalar yapılmasının daha faydalı olacağını belirten Hamdullah Çuvalcı, diğer illerde de ilgilenen kurumlarla toplantılar düzenlenmesi gerektiği üzerinde durdu. Karadeniz'de denizcilik alanından, ekonomi, askeri jeopolitik çok çeşitli alanlarda çalışmalar yapılması gerektiği üzerinde duran Çuvalcı, göç meselesini ve son dönemde

Ülkemizin enerjiye olan dış bağımlılığını azaltmak amacıyla yapılan petrol ve doğalgaz arama faaliyetlerini bu bağlamda örnek olarak gösterdi. Bu hususlarda rapor hazırlanabileceğini vurgulayan Çuvalcı, Hidrojensülfür gibi geleceğin önemli bir yakıt kaynağı olan Karadeniz ile ilgili üniversite bünyesinde Enerji Enstitüsü kurulmasının planlandığını söyledi. Prof. Dr. Çuvalcı, son olarak toplantının pandemi süreci nedeniyle çevrimiçi yapılmak durumunda kalınmasının burukluk yarattığını dile getirerek, etkinliğin verimli geçmesi ve bir sonraki çalıştayın yüz yüze yapılması temennisinde bulundu.

Rektör Prof. Dr. Hamdullah Çuvalcı'nın açılış konuşmasının ardından söz alan Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Mehmet Okur, Prof. Dr. Çuvalcı'ya çalışmaya verdiği destekten dolayı teşekkür ederek düzenlenen etkinliğin 2 Aralık 2019'daki çalıştayın devamı şeklinde olduğunu söyledi. Çalışmaya bir taraftan yeni merkezlerin dâhil olduğu, diğer taraftan önceki çalışmaya katılıp bugün çeşitli nedenlerle katılım sağlayamayan merkezlerin de olduğu bilgisini veren Prof. Dr. Okur, önceki çalıştayda her bir başlığı kendi içinde tartışılabilir 13 madde görüşüldüğünü, bu maddelerin her birinin kendi başına derinlikli başlıklar olduğunu, ilgili konuların merkezî ve yerel yönetimlerle gündeme alınıp incelenmesi gerektiği üzerinde durduklarını, eldeki imkânlar ölçüsünde bu konuların nasıl yürütülebileceği yönünde fikir tartışması yapıldığını ifade etti. Bugünkü çalıştayın ise hem yerel yönetim hem de Karadeniz'deki STK'larla işbirliği imkânlarının araştırılmasını tartışacağından söz ederek YÖK'ün de bu konuda önerisinin bulunduğundan söz etti. Okur, adı geçen öneriyle ilgili olarak Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü bünyesinde de bir "Danışma Kurulu" oluşturularak Doğu Karadeniz Bölgesi ölçeğinde faaliyet yürüten STK'lar ve üniversite içerisinde katkı sağlayacak birimlerin bu kurula dâhil edildiğine dikkat çekti. Prof. Dr. Okur, daha sonra yerel yönetim ve STK'larla neler yapılabilir, nasıl yapılabilir, araştırma-uygulama merkezleri STK'lara hangi alanlarda destek verebilir, dış paydaşlarla işbirliği nasıl sürdürülebilir gibi sorular üzerinden hemen bütün katılımcıların görüş ve önerilerde bulunmasının çalıştayın başlıca amacı olduğunu ifade etti. Okur, konuşmasını çalıştayın başarılı geçmesi ve verimli sonuçlar doğurması temennisıyla sonlandırdı.

Çalıştayda daha sonra "STK'larla işbirliği imkânlarının araştırılması" hususunda konuşmak üzere her bir katılımcı alfabetik sıraya göre söz alarak kendi araştırma alanı bağlamında bölgesel olarak yapılabilecekler üzerine görüşlerini ifade etti.

Dr. Öğr. Üyesi Abbas Karaağaçlı (Giresun Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırma – Uygulama Merkezi): KARASAM uluslararası ilişkiler ve bölgesel sorunlar çerçevesinde faaliyet yürüttüğünü, uluslararası kongre yaptığını, kurumunun iç ve dış pek çok paydaşı bulunduğunu, 8. Uluslararası Karadeniz Sempozyumu ve Malta'da bir kongre çalışması planladıklarını ifade eden Karaağaçlı, DOKAP'la işbirliği halinde olduklarını Karadeniz Araştırma Uygulama Merkezlerinin de en önemli paydaşları olduğunu belirtti. Etkinliklerde birlikte hareket etmenin önemine dikkat çeken Karaağaçlı, KARASAM olarak her türlü yardım ve desteğe açık olduklarını vurguladı. Giresun'un değerleri konusunda çalışma yaptıklarını belirtti. Eğitim, sosyal, siyasi, kültürel ve spor alanında hizmeti olan ulusal ya da uluslararası katkıları olan önemli kişilerle veya yakınları ile görüşmeler gerçekleştirdiklerini, hayatları ile ilgili bölgesel yapıldığını, makaleler yazıldığını, anma geceleri yapıldığını, törenler düzenlendiğini ifade etti. BAP'ta Giresun Değerleri adında bir proje devam ettirdiklerini belirten Karaağaçlı, bu doğrultuda

çalışmaya katılan kurumlarla birlikte Karadeniz Değerleri adında bir proje yapılabileceği üzerinde durdu.

Doç. Dr. Esra Keskin (Hitit Üniversitesi): Doç. Dr. Keskin, görev aldığı Karadeniz Arkeolojisi Uygulama ve Araştırma Merkezi kapanmış olsa da II. çalışmaya katkı için toplantıda yer almak istediğini belirterek bölgenin arkeolojik potansiyelinin ortaya çıkarılması açısından desteğini sürdüreceğini ifade etti. Enstitünün de talebi ile Karadeniz Bölgesindeki sit alanları ile ilgili bilgi, kanun, sorun ve çözümler bazında rapor şeklinde sonuçlanacak bir araştırma yürüttüğünü söyleyerek bunun üniversiteler ve kamusal işbirliğinin pekişmesi için önemli bir çalışma olacağını dile getirdi.

Prof. Dr. Selim Eren (Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bölgesel Kalkınma ve Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi): Sadece uluslararası ilişkiler bağlamında değil ulusal birtakım sorunların yakın bölgelerle paylaşımı ile ilgili olduklarını, Karadeniz Bölgesi'ndeki iller bağlamında hem imkânları hem sorunları paylaştıklarını belirtti. Prof. Dr. Eren, iç göç anlamında belediye ile bir çalışma yürüttüklerini belirterek bu çalışmanın genişletilip Karadeniz'in kendi içinde gerçekleşen göç hareketinin ayrıntılı bir şekilde ele alınabileceğini ifade etti. Eren, bazı konularda potansiyeli yüksek, çalışmalara önemli katkılar sağlayabilecek tarihsel, kültürel bağlamda belli bir birikimi olan şehirlerin var olduğuna değindi. Projelerin birlikte yürütülebileceğini, her üniversitenin kendi ekibi ve katkısıyla çalışmalara destek sağlayabileceğini vurguladı. Çalışmaların il ve yakın bölgede, Karadeniz'e bağlantılı ekonomik sosyal ilişkiler bağlamında dâhil edilmesinin uygun olacağını ifade etti. Samsun bağlamında belediye ve valilik ile iki farklı çalışma hazırlığı içinde olduklarını dile getirdi. Bölgenin bütün kaynaklarının (şehirlerin kalkınması anlamında) birlikte yeniden planlanıp rapor halinde ilgili ve yetkililerle, yerel yönetimlerle paylaşılabilirliği üzerinde durdu. İç göçün, bölgede kaynakları iller arasında transfer ettiğini, bu sürecin ekonomik olarak şehirlerin kalkınması açısından takip edilmesi gerektiğini, bölgeler arasında nasıl kaymalar gerçekleştiğinin çeşitli çalıştaylarla ele alınabileceğini, örneğin bir çalışmanın yalnızca ekonomi, diğerinin iç göç üzerine yapabileceğini önererek sözlerine son verdi.

Prof. Dr. Ali İslam (Ordu Üniversitesi Fındık Uygulama ve Araştırma Merkezi): Prof. Dr. İslam, merkezlerinin desteğiyle Akademik Ziraat dergisinde fındık özel sayısı çıkarıldığını, 2018 yılında AB projesi yaparak iyi uygulama örneklerini görmeyi hedeflediklerini, Avrupa'da yetişen fındık çeşitlerinin Türkiye'de olmadığını tespit ettiklerini belirtti. Proje kapsamında fındık çeşitlerini getirmek amacıyla çalışma yapıldığını ve İtalya ve İspanya'dan fındık çeşidi getirilip bahçe kurulduğunu ifade etti. Giresun, Samsun, Trabzon ve Ordu'da iyi uygulama örneklerini göstermek, modern tarım tekniklerini kullanarak geleneksel fındık yetiştiriciliğinin verimini etkilemek, Türk fındık çeşitlerine uygun anaç seçimi için projeler gerçekleştirmeye çalıştıklarını vurgulayan İslâm, STK'lar ve belediyeler ile yapılabilecekler konusunda ise örneğin belediyeler park, bahçe, yol düzenlemesi yaparken peyzajda bölgesel ürünleri tercih edebilirler şeklinde bir öneri sundu. Karadeniz değerlerini göstermek adına bitkiler (Karayemiş gibi) seçilebilir, fındık parkı oluşturulabilir dedi.

Doç. Dr. Ayça Ergun Özbolat (Orta Doğu Teknik Üniversitesi Karadeniz ve Orta Asya Ülkeleri Araştırma Merkezi): Doç. Dr. Özbolat, Merkezlerinin, ODTÜ Sosyoloji, Siyaset Bilimi, Uluslararası İlişkiler, Ekonomi ve Tarih bölümleri ile etkileşim halinde faaliyet yürüttüğünü,

ayrıca Mimarlık ve Mühendislik Fakülteleri ile de araştırma projeleri olduğunu, bunların üniversite destekli, TÜBİTAK, AB vs. projeler olduğunu ifade etti. Bölge ülkelerini incelediklerini, en son yapılan çalışmanın Karadeniz Algısı adlı bir çalışma olduğunu ayrıca Karabağ, Azerbaycan konusunda çalışmalar yaptıklarını ifade etti.

Doç. Dr. Özbolet, Karadeniz Bölgesi'ndeki STK'lar ve yerel yönetimlerle işbirliği ile ilgili olarak Karadeniz Bölgesi'ni Anlamak ve Açıklamak başlıklı TÜBİTAK projesinde Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) bünyesindeki örgütlerin resmi dokümanlarındaki söylem analizi ve Karadeniz'in nasıl yansıtıldığı üzerine araştırma yaptıklarını belirtti. Sonuçlara bakıldığında Karadeniz Bölgesi'ndeki farklılıkların giderilmesi, benzerliklerin ortaya çıkarılması açısından en etkili kuruluşların hiyerarşik olmayan esnek yapıları, siyasi olmayan görünürlükleri gibi etkenlerle STK'lar olabileceği vurguladı. Buradan hareketle bu toplantının gündemine alınan temanın esasen güncel, yararlı ve gelecek vaat eden bir konu olduğunu ifade etti. Bölgedeki, Kafkasya ve Orta Asya'daki STK'ların niteliği açısından bakıldığında Türkiye'de STK'ların fon sağlayıcı kurumlar olmadığını, Türkiye'deki STK'lar işbirliğine girmek istediğinde yakın coğrafyadan ziyade Avrupa'daki batılı örgütleri tercih ettiğini söyleyen Özbolet, esasen batı ve doğuyu karşılaştırdığımızda Türkiye deneyimini aktarma imkânına sahip olmakla birlikte STK'ların bölgeselleşme eğiliminden çok uluslararasılaşma eğiliminde olduğunu belirtti. Fakat bölgedeki diğer ülke STK'larının da daha çok düşünce kuruluşu niteliğinde, üye sayıları az organizasyonlar olduğunu ifade eden Özbolet, bununla birlikte üretim seviyelerinin fazla, akademisyenlerce idare edilen, görünürlükleri de mevcut yapılar olduğunu dile getirdi. Buradan hareketle araştırma uygulama merkezlerinin çalışma alanları düşünüldüğünde öncelikli olarak stratejik araştırmalar merkezi ana temasında genellenebilecek faaliyetler yapılabileceğini, nitekim akademisyenlerin de bu örgütlerde çalıştığı düşünüldüğünde daha çok düşünce kuruluşları tarzında olan bu kurumlar ile çevrimiçi bir toplantı gerçekleştirilebileceğini, böylece ihtiyaç analizi yaparak işe başlanabileceğini belirtti. Bu tarz ihtiyaç analizi ve haritalandırmaların alana gidilerek yapılabilen araştırmalar olduğunu, yüz yüze etkileşim ve tecrübe aktarımının önemini söyleyen Özbolet, pandemi koşulları bu şekilde bir toplantı imkânını sunmadığı için çevrimiçi bir toplantı yapılabileceğini vurguladı. Ardından şu tespit ve önerilerde bulundu:

Her bir kurum bireysel olarak etkileşim sağlıyorsa da daha kurumsallaşma açısından birlikte bir platform halinde faaliyet yapılabilir. Stratejik araştırma merkezleri, STK, düşünce kuruluşları, dernekler ile toplantı yapılarak karşılıklı neler yapılabilir, nelere ihtiyaç duydukları sorulabilir. Onların katkısının neler olabileceği araştırılıp teatide bulunulabilir. Buradaki araştırma uygulama merkezleri birlikte hareket edersek daha geniş bir ağ oluşturulabilir. Karşılıklı ihtiyaç analizi ve haritalandırma yapılarak başlanabilir. Türkiye'deki STK'lar ile işbirliği konusunda, Stratejik Araştırma merkezlerini bir köprü olarak kullanabiliriz. Daha sonra STK dernek ve örgütleri ile irtibata geçebiliriz. Bazı dernekler kendi alanlarındaki örgütlerle eşleştirme yapılarak (kardeş dernekler gibi) platformlar oluşturulabilir.

Doç. Dr. Keziban Yazıcı (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Çay ve Çay Ürünleri Uygulama ve Araştırma Merkezi): Çay Araştırma Merkezi olarak bölgenin önemli ekonomik ürünü olan çay konusunda projeler yürüttükleri bilgisini veren Yazıcı, ÇAYKUR'la TÜBİTAK projesi gerçekleştirildiğini, tarımsal gen kaynaklarının tehlikede olması, turizme kayan tarım alanları ve şehirleşme nedeniyle tarım arazileri kaybedilmesi sebebiyle çay gen kaynaklarını

toplayıp Rize’de gen havuzunda bir araya getirerek TÜBİTAK 1007 projesi yaptıklarını, iki gen havuzu oluşturduklarını belirtti. Kentsel sorunların çözümü için STK’lardan çağrı talep ettiklerini, STK-üniversite el ele bölgenin sorunları yönünde çalıştay yaptıklarını sözlerine ekleyen Yazıcı, işbirliğinin neler olabileceğinin araştırıldığını, artılar ve eksilerin belirlenmeye çalışıldığını ifade ederek STK’ların etkili ve olaylara farklı yaklaşabildiklerini vurguladı. Burada alınacak kararlar doğrultusunda tarım sektörü yönünden, Rize özelinde çay alanında yapılacak çalışmalar konusunda katkı sağlayabilecekleri üzerinde durdu.

Dr. Öğr. Üyesi Seven Erdoğan (Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Karadeniz Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi): Dr. Erdoğan, merkezlerinde Rize ilinin tarihi dokusuna dair çalışma yaptıkları, STK’lar ile çalışma konusunda da HEGEM adlı örgüt ile işbirliği yapıldığı bilgisini verdi. Dr. Erdoğan, BAP projesi ile de STK’lar da dâhil olmak üzere şehrin üniversiteden beklentilerinin ortaya çıkarılmasına yönelik alan araştırması yaptıklarını, bu kapsamda Rize STK Yerel İşbirliği Çalıştayı gerçekleştirdiklerini, çalıştay sonucunda STK sorunları, çözüm önerileri ve beklentiler tespit edildiğini ifade etti. AB’ye katılım yönünde uğraş veren veya Karadeniz Havzasında yer alıp AB’ye üye olan ülkeler olduğunu (Gürcistan, Ukrayna gibi), Türkiye’nin de katılım için uğraştığını söyleyen Erdoğan, bu anlamda STK’ların fonlanması konusunda bir odak mevcut olduğunu, AB’nin de dayanışmayı, işbirliğini teşvik ettiğini sözlerine ekledi. Karadeniz’deki farklı alanlara teker teker yoğunlaşabileceklerini ifade eden Erdoğan, bölgede turizm potansiyelini artırmak anlamında altyapı oluşturulması açısından STK’larla işbirliği yapılabilir diyerek sözlerini tamamladı.

Prof. Dr. Rahmi Çiçek (Trabzon Üniversitesi Karadeniz Kültür ve Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi): Prof. Dr. Çiçek, Karadeniz’e yönelik bir tehdit olarak görülen Pontus Sorunu ile ilgili bir kitap çalışması yaptıklarını, 2020 yılı içinde STK’lar ve yerel yönetimlerle çalışmalar planladıklarını, 2020 Mart ayında Ankara’daki Karadeniz Dernekleri Federasyonu ile toplantı yapılacakken pandemi nedeniyle gerçekleştiremediklerini ifade etti. Prof. Dr. Çiçek, özellikle hemşehri dernekleri vasıtasıyla Karadeniz tarih ve kültürünü tanıtmayı, kirli propagandayı düzeltmeyi hedeflediklerini, pandemi sonrasında bu faaliyetlere devam edileceğini, yerel yönetimlerle de aynı konu üzerinde yapılan planlama kapsamında Trabzon Belediyesi ve Akçaabat Belediyesi ile ön görüşme yapıldığını söyledi. Milli Eğitim Müdürlükleri ile irtibata geçilerek Sosyal Bilgiler ve Tarih dersi öğretmenlerinin bölge tarihi ve kültürü hakkında bilgilendirilmesini amaçladıklarını fakat yine salgın nedeniyle sonuçlandıramadıkları bilgisini verdi.

Doç. Dr. Ayşegül Şeyihoğlu (Trabzon Üniversitesi Karadeniz Kültür ve Tarihi Uygulama ve Araştırma Merkezi): Doç. Dr. Şeyihoğlu, Tonya-Düzköy arası Doğankaya’yı da içine alan bölgede 12.000 yıllık materyallerin yer aldığı bir gezi rotasını DOKAP Projesi şeklinde sunduklarını, bu turizm rotasının jeopark olarak düzenlenebilmesinin mümkün olup olmadığı, rota üzerindeki endemiklerin eko turistik rotaya dâhil edilip edilemeyeceği üzerinde çalıştıklarını belirtti. Bölgenin hem arkeologlar hem jeologlar tarafından incelenmekte olduğunu söyleyen Şeyihoğlu, TÜBİTAK’ın kendilerine destek verdiğini, aynı zamanda valiliğin de konuyla ilgilendiğini vurguladı. Tırmanış, yürüyüş, tracking rotaları gibi günü birlik turistik gezi rotası planlandığını belirtti. Bir başka projede ise Trabzon Tarihi Resmediliyor adlı çalışmalar kapsamında 2009 yılından itibaren Trabzon’un fethi ve Trabzon’da yetişen şehzade ve padişahların yağlıboya tabloları yapıldığını, büyük kısmının yurtiçinde sergileneceğini

belirten Şeyihoğlu, yurtdışına gönderilenlerin de olacağı üzerinde durdu. 4007 TÜBİTAK desteği alınarak gerçekleştirilen proje sonunda tabloların, Trabzon stadyumunda yapılacak bilim şenliğinde sergileneceğini söyledi. Son olarak bölgede turizmin gelişmesi açısından önemli bir olumsuzluk olarak yer alan iklim değişiklikleri ve afet potansiyeli kapsamında çalışmalar yürütüldüğünü, bölgenin afet potansiyelini tartışmak üzere 15 üniversitenin işbirliği ile (Dokap-Uni işbirliği şeklinde) Ekim ayında Karadeniz Bölgesi'nde İklim değişiklikleri ve Afet Potansiyeli çalışmayı yapılacağını ifade etti.

Prof. Dr. Mehmet Hacısalihoğlu (Yıldız Teknik Üniversitesi Balkan ve Karadeniz Araştırmaları Merkezi): Prof. Dr. Hacısalihoğlu, kurum olarak çeşitli kitap ve bültenler ve dergi yayınladıklarını, Karadeniz Bölgesi'nde işbirliği potansiyeli ile ilgili çalışma yaptıklarını, bölge dilleri ile ilgili kurslar düzenlediklerini belirtti. Çeşitli STK'lar ile işbirliği halinde çalışmalar yaptıklarını, anma törenleri düzenlediklerini söyledi. Bulgaristan'da yapılan anma törenleri, Çerkez sürgünü ile ilgili anma toplantıları yaptıklarını da vurgulayan Hacısalihoğlu, oluşturulan Whatsapp grubunun etkili kullanılmasını, bilgiler, duyurular ve materyallerin buradan paylaşılabilirliğini bir öneri olarak sundu. İstanbul'da bulunan Tüm Bürokratlar ve İşadamları Federasyonu ile bir sempozyum yapıp kitaplaştırdıklarını, bunun ikincisini de 23-25 Eylül 2021'de imkan olursa Giresun'da gerçekleştirmeyi planladıklarını belirtti. Bu sempozyumda bir araya gelmeyi önerdi. Her yıl yurtiçinde Karadeniz'deki üniversitelerde veya yurtdışında sempozyum yapılabilirliğini sözlerine ekleyen Hacısalihoğlu şu önerilerde bulundu:

Araştırma Uygulama merkezlerinin çıkardığı dergiler arasında işbirliği yapılabilir. Özellikle editörlük konusunda paylaşım sağlanabilir ve ortak platform oluşturulabilir.

Karadeniz'de anma ve kutlama kültürü ile ilgili çalışma yapılabilir. ATAM'a bu konuda bir öneri sunuldu. Kitap projesi olarak kabul edildi. Türk ve Akraba Topluluklarında Anma Kültürü adlı çalışma şeklinde.

Anma meydanı projesi yapılabilir. Belediyelere bu şekilde projeler sunulabilir. Karadeniz'de Anma ve Kültür adlı bu çalışma yalnızca Türkiye ile sınırlandırılmayıp Karadeniz havzasındaki ülkelerde de kutlama ve anma günleri belirlenebilir, ortak çalışılabilir.

Değerlendirme, Temenni ve Öneriler:

Gerek yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi veren gerek bir takım öneriler sunan konuşmacıların ardından Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Mehmet Okur, bölgeye yönelik çok yönlü bilimsel araştırmalara önem verilmesi, STK'ların bir araya getirilip bir ihtiyaç analizi çıkartılması, eko-turizm çalışmalarına destek olunması, kamuoyuna tarihi konular üzerinde doğru bilgilerin ulaştırılması, önemli tarihi olaylar veya günler üzerine anma etkinliklerinin düzenlenmesi gibi hususların çalıştayda ön plana çıktığı değerlendirmesinde bulundu. Okur, ayrıca çay ve çay ürünleri ile fındık konusundaki çalışmalar ve çevre düzenlenmeleri konusundaki düşüncelerin sosyo-kültürel açısından önemine değinerek, bu hususta mutlaka STK ve yerel yönetimlerle işbirliği halinde olunmasına dikkat çekti. Turizm ve çevre alanındaki çalışmalara belediyelerin destek vereceğini, bilimsel işbirliğinin önemli bir öneri olduğunu, disiplinler arası çalışmaları önemsediklerini sözlerine ekledi. Karadeniz hinterlandındaki bilgi birikiminin ortaya çıkarılması açısından her yıl bir şehirde, hatta Karadeniz çevresindeki bir ülkede çalışma düzenlenebileceğini ifade eden Okur, bölgeye yönelik

araştırmalar, çalışmalar yayımlayan bilimsel dergiler arasında da işbirliği sağlanabileceğini dile getirdi.

Katılımcılardan Dr. Öğr. Üyesi Abbas Karaağaçlı, etkinliklerde logoların kullanılmasının uygun olabileceğini, STK'lar gibi ortak bir platform halinde bölgeyi ve ülkeyi ilgilendiren olaylara karşı ortak tepki ve düşüncenin dile getirilebileceğini, Doç. Dr. Ayça Ergun Özbolat, dergilere destek olunabileceğini, alıştay, sempozyum vs. konusunda kurumsal ağ olarak düzenleme yapmayı öneri ve teklif olarak öne çıkardı. Prof. Dr. Mehmet Hacısalihoğlu, Tonya Belediyesi ile Kale Vadisi'ne yönelik bir çalışma yapıldığını, Fol Deresi civarında Ömer Ağa mevkiinde mağaralarda kaya mezarları tespit edildiğini, bunların erken Hristiyanlık dönemine ait olduğu dolayısıyla bu çalışmaların Doç. Dr. Ayşegül şeyihoğlu'nun Tonya-Düzköy güzergâhı çalışması ile birleştirilebileceğini belirtirken, Ayşegül şeyihoğlu, alan çalışması anlamında aynı bölgede farklı çalışmalar bulunduğunun anlaşıldığını, bir platform olarak bu çalışmaları birleştirme yönünde çalışılması gerektiğini söyledi.

Prof. Dr. Ali İslam, fındığa ana belirlemek için tarihi değer olarak anıt ağaçlar üzerinde çalıştıklarını, Kastamonu ve Bolu'da 300-400 yıllık anıt ağaçlar bulunduğunu, kültür çeşitlerine katkı sağlamak için peyzaj ve turizm konularında destek sunmakta işbirliğine hazır olduklarını vurgularken, Doç. Dr. Keziban Yazıcı da, STK'lar ve yerel idareler ile işbirliğinin aranması amacıyla yapılan çalıştayda her kurumun bir çalışma yaptığını fakat birbirinden habersiz olduğunu, bunun önüne geçmek için bu platformun önemli bir kazanç olduğunu ifade etti.

Prof. Dr. Rahmi iek ise, bölgede ve Türkiye'de en güçlü tüzel kişiliğe sahip kurumların başında Ticaret ve Sanayi Odalarının geldiğini, buradan hareketle tüm araştırma-uygulama merkezlerinin ve bölgedeki bütün sanayi odalarının katılımı ile alıştay düzenlenip ihtiyaçların tespit edilmesinin çok daha yararlı olabileceğini, diğer meslek odalarının da bu çalışmalara dâhil edilebileceğini, bölge içinde ve dışında kurulan hemşeri demekleri ile irtibata geçilebileceğini ve tüm STK'ları birden katmak yerine sırayla gidilmesi gibi önerilerde bulundu.

Prof. Dr. Selim Eren de iller bağlamında STK'ların önemli çalışmaları olduğunu, bazı konuların önceliğini konu başlıklarını paylaşarak karşılıklı istişare ile STK ve yerel yönetimlerle işbirliği yapılarak temalandırılabilceğini ve belli bir çalışma takvimi oluşturulabileceğini, bu husustaki koordinasyonun da Araştırma Uygulama Merkezleri tarafından yerine getirilebileceğini ifade etti. Doç. Dr. Esra Keskin de aynı şekilde yakın gelecek ve uzak gelecek planlaması yapılması önerisinde bulundu.

alıştay Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Mehmet Okur

Dr. Öğr. Üyesi Volkan Aksoy

Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Köksal

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel Küçüker

ALIşTAY KATILIMCI LİSTESİ

Artvin Çoruh Üniversitesi Kafkasya ve evresi Uygulama ve Araştırma Merkezi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Ali Keskin

Giresun Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırma ve Uygulama Merkezi

Dr. Öğr. Üyesi Abbas Karaağaçlı

Giresun Üniversitesi Karadeniz Kültür Uygulama ve Araştırma Merkezi

Dr. Öğr. Üyesi Yavuz Selim Göl

Karadeniz Teknik Üniversitesi Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü

Prof. Dr. Mehmet Okur

Dr. Öğr. Üyesi Volkan Aksoy

Dr. Öğr. Üyesi Ülkü Köksal

Dr. Öğr. Üyesi Yüksel Küçükler

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Bölgesel Kalkınma ve Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Selim Eren

Ordu Üniversitesi Fındık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Ali İslam

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Karadeniz ve Orta Asya Ülkeleri Araştırma Merkezi

Doç. Dr. Ayça Ergun Özbolat

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Karadeniz Stratejik Uygulama ve Araştırma Merkezi

Dr. Öğr. Üyesi Seven Erdoğan

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Çay ve Çay Ürünleri Uygulama ve Araştırma Merkezi

Doç. Dr. Keziban Yazıcı

Dr. Öğr. Üyesi Şule Güzel İzmirli

Sakarya Üniversitesi Kafkas Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Ümit Ekin

Trabzon Üniversitesi Karadeniz Kültür ve Tarihi Uygulama Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Rahmi Çiçek

Doç. Dr. Ayşegül Şeyihoğlu

Yıldız Teknik Üniversitesi Balkan ve Karadeniz Araştırmaları Merkezi

Prof. Dr. Mehmet Hacısalıhoğlu

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Karadeniz Stratejik Araştırmalar Uygulama ve Araştırma Merkezi

Prof. Dr. Özcan Sezer

